

SAMENVATTING

Beleidsplan **Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2008 – 2012** *De gemeente Emmen: een betrokken samenleving*

Emmen, december 2007.

STATUS SAMENVATTING

In het conceptbeleidsplan zijn vele doelstellingen, ambities en aanbevelingen benoemd die de gemeente de komende jaren samen met betrokken partners concreet inhoud wil geven. Het is duidelijk dat al deze beleidsvoornemens niet op korte termijn gerealiseerd kunnen worden. Wij zien het beleidsplan als startpunt van een gefaseerde ontwikkeling, waarin in de loop van een aantal jaren toe gegroeid moet worden naar de gewenste situatie op de diverse Wmo-prestatievelden. Het gaat hierbij niet alleen om nieuw beleid, om beleidsintensiveringen of om beleidswijzigingen, maar mogelijk ook om heroverwegingen van bestaand beleid en om ombuigingen. Wij zullen het komende najaar een werkplan 2008 voorbereiden, waarin wordt aangegeven welke acties met welke financiële middelen in 2008 prioritair zullen zijn.

Dit beleidsplan vindt haar grondslag in een wettelijk kader (artikel 3 van de Wmo) en bouwt tevens voort op een drietal richtinggevend documenten die recentelijk door het college of door de gemeenteraad van Emmen zijn vastgesteld:

- Collegebrief bestuursperiode 2006 -2010;
- Kadernota Wmo (vastgesteld door de raad in september 2006);
- Meerjaren Ontwikkelingsprogramma GSB (Grote Steden Beleid) III 2005 – 2009.

Visie maatschappelijke ondersteuning

Wij vinden dat alle inwoners in Emmen deel moeten (kunnen) nemen aan de samenleving, ook degenen met mogelijke beperkingen. De mensen die daadwerkelijk steun nodig hebben, moeten deze steun ook krijgen. Daarbij gaan we in de eerste plaats uit van de kracht van mensen zelf en de kracht van hulp uit hun directe omgeving. De gemeente heeft hier vooral de rol van regisseur.

De negen prestatievelden van de Wmo zijn:

- 1 Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten.
- 2 Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met het opgroeien en ondersteuning van ouders met problemen met opvoeden.
- 3 Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.
- 4 Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.
- 5 Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en het bevorderen van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem.
- 6 Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.
- 7 Maatschappelijk opvang, waaronder vrouwenopvang en beleid ter bestrijding van geweld in huiselijke kring.
- 8 De OGGz (Openbare Geestelijke Gezondheidszorg).
- 9 Het bevorderen van verslavingsbeleid.

Eén van de belangrijkste uitgangspunten van dit beleidsplan is, om zoveel mogelijk te komen tot een onderlinge samenhang binnen de prestatievelden. Daarom kiezen wij ervoor om bij de uitwerking de volgende indeling aan te houden:

A	Wijk en dorpsbeleid	Prestatieveld 1
B.	Preventief jeugdbeleid	Prestatieveld 2
C.	Informatie/advies en cliëntondersteuning	Prestatieveld 3,
D.	Kwetsbare burger	Prestatieveld 4, 5, 6
E.	Maatschappelijke opvang	Prestatieveld 7, 8, 9

4A Wijk en dorpsbeleid

Prestatieveld 1: Het bevorderen van de leefbaarheid en sociale cohesie.

De gebiedsgerichte aanpak van Emmen Revisited bleek een werkzame en succesvolle methode. Daarom willen we de werkmethode van Emmen Revisited verder in onze gemeente invoeren. Ook gaan we door met het stimuleren van sport op allerlei manieren (Buurt Onderwijs Sport, multifunctionele sportvelden, sportief bewegen in de wijk, etc.). Het project Buurtgerichte sociale activering zetten we voort in Klazienaveen, Emmer-compascuum en Nieuw Weerdinge. Bovendien starten we een nieuw project, specifiek gericht op jongeren. Bijstandsgerechtigden met vrijwel geen kans op regulier werk, willen we via een participatiebaan aan de slag helpen.

De gemeente wil zich inzetten om met andere partners op meerdere locaties Steunpunten in te richten. Steunpunten in wijken of dorpen kunnen informatie verstrekken over voorzieningen en verstrekkingen van de Wet maatschappelijke ondersteuning en andere producten en diensten. Een steunpunt kan ook dienen als meldpunt voor overlast, beschadigingen of andere signalen. Doel is in elk geval het bundelen van informatie. De onafhankelijkheid en objectiviteit met betrekking tot informatie en advies door de gemeente wordt gewaarborgd.

4B Preventief jeugdbeleid

Prestatieveld 2: Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met het opgroeien en ondersteuning van ouders met problemen met opvoeden.

Een belangrijke rol is weggelegd voor het Centrum voor Jeugd en Gezin. Dit centrum moet invulling geven aan de vijf functies van preventief jeugdbeleid (informatie, signalering, toeleiding, licht pedagogische hulp en coördinatie van zorg). In het Verbeterplan Ketenvorming in de zorg rondom jeugd is aangegeven op welke wijze het voorbeschreven ambitieniveau gerealiseerd zal worden. Tijdsplan voor de uitvoering van dit verbeterplan loopt tot 1-1-2008.

De acties in Verbeterplan Ketenvorming in de zorg rondom jeugd zijn geclusterd rondom de vijf functies van preventief jeugdbeleid. Het Centrum wordt duidelijk herkenbaar, medewerkers worden getraind, pr en communicatie krijgen blijvende aandacht. Problemen worden tijdig gesignaleerd door o.m. het instellen van een multidisciplinair team en een heldere afspraken over de onderlinge taakverdeling van betrokken professionals. De verschillende methodieken worden op elkaar afgestemd en we ontwikkelen een gezamenlijk (gemeentebreed) programma op het terrein van opvoedingsondersteuning.

4C Informatie/advies en cliëntondersteuning

Prestatieveld 3: het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.

Inwoners van de gemeente Emmen kunnen voor alle informatie over zorg, welzijn en wonen terecht bij het Loket Zorg en Welzijn (onderdeel van het Klant Contact Centrum). In 2007 wordt het loket volledig 'Wmo-bestendig' gemaakt. Er komt één digitale sociale kaart (één kaart voor zowel burgers, professionals en gemeenten). We gaan de mogelijkheden voor digitale dienstverlening uitbreiden.

De gemeentewinkels in Emmer-Compascuum en Schoonebeek zijn Wmo-bestendig gemaakt en er wordt een nieuwe gemeentewinkel in Klazienaveen gestart. Door het nieuwe 'klantvolgsysteem' maakt het uiteindelijk niet uit of de klant zich meldt in de gemeentewinkels of in het Wmo-loket in Emmen. We ondersteunen cliënten bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem. Centraal staat het vergroten van de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Ondersteuning kan zijn het geven van informatie en advies, maar ook uitgebreide vraagverheldering en kortdurende

en kortcyclische ondersteuning bij keuzes op diverse levensterreinen. Vanuit onze rol als regisseur willen we de initiatieven op dit gebied beter op elkaar afstemmen.

4D Kwetsbare burger (prestatievelden 4, 5, 6)

Prestatieveld 4: Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.

Mantelzorg

Op dit moment heeft de gemeente Emmen geen vastgesteld beleidskader op het gebied van mantelzorg. We subsidiëren incidenteel de mantelzorgondersteuning van Icare. Wel stellen we ruimte beschikbaar in het Klant Contact Centrum voor het Steunpunt Mantelzorg. De Wmo vraagt van gemeenten om beleid te formuleren op het gebied van mantelzorgondersteuning.

Mantelzorgondersteuning moet er op gericht zijn dat mantelzorgers ook mee kunnen blijven doen in de maatschappij.

We willen onder meer zorgen voor structurele financiering en van het Steunpunt Mantelzorg en de Contactpunten Mantelzorg. Binnen de middelen voor mantelzorgondersteuning creëren we ruimte voor het honoreren van projectaanvragen, zoals het project Jonge Mantelzorgers. Bij Welzijngroep Sedna wordt een medewerker mantelzorg aangesteld. Er komt een keten mantelzorgondersteuning, de gemeente heeft daarin de regie. Jaarlijks vindt in de gemeente Emmen de Week van de Mantelzorg plaats.

Vrijwillige inzet

In de gemeente Emmen is er geen recent beleid vastgesteld rond het thema vrijwillige inzet. Er zijn verschillende mogelijkheden en kansen om vrijwilligers te ondersteunen. Zo kunnen bedrijven hun expertise onder gunstige voorwaarden beschikbaar stellen aan vrijwilligersorganisaties. Ook valt te denken aan collectieve verzekeringen tegen aansprakelijkheid (ook voor uitvoerende vrijwilligers, bijvoorbeeld mensen die maaltijden vervoeren). Andere voorbeelden zijn administratieve lastenverlichting en het verder intensiveren van de Buurtacademie (cursussen op maat).

We gaan wensen, knelpunten en verbeterpunten op het terrein van vrijwillige inzet inventariseren. Er komt een jaarlijkse Week van de Vrijwilliger. We zorgen voor structurele financiering van de Vrijwillige Thuiszorg. Gemeente en Sedna geven meer bekendheid aan de bestaande mogelijkheden voor ondersteuning en deskundigheidsbevordering. We gaan de mogelijkheden voor maatschappelijke stages voor leerlingen onderzoeken.

Prestatieveld 5: Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met psychosociale problemen.

Ouderen en anderen met een zorgvraag hebben steeds meer behoefte aan kleinschalige woonvormen in bestaande wijken en dorpen. Uitgangspunt van de vastgestelde nota *Zorgeloos wonen* is dat er ruimte blijft voor nieuwe initiatieven, op voorwaarde dat hiervoor voldoende draagvlak in de lokale samenleving aanwezig is. We overleggen hierover met corporaties, zorginstellingen en welzijnsstichting. De werkgroep Preventief Ouderenbeleid van de gemeente Emmen werkt momenteel aan een projectplan voor een consultatiebureau voor senioren.

Vanaf 2008 vindt periodiek overleg plaats tussen de gemeente en de woningcorporaties over onder meer levensloopbestendige woningen en het aanpassen van woningen met voorzieningen voor senioren. Gemaakte afspraken leggen we vast in raam prestatiecontracten met de woningcorporaties.

Het Collectief vraagafhankelijk vervoer (CVV) in de gemeenten Emmen en Coevorden wordt uitgevoerd door de regiotaxi's van firma De Jong. Het vervoer is van deur tot deur. In 2008 spreken we af dat ook geïndiceerd individueel rolstoeltaxivervoer mogelijk is. Veel mensen maken slecht incidenteel gebruik van een scootmobiel. In 2008 zetten we als proef een rolstoel- en scootmobielpool op. In 2009 wordt dit geëvalueerd.

Prestatieveld 6: Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Het uitgangspunt is een sociaal en doelmatig verstrekkingenbeleid. Beperkingen worden gecompenseerd met individuele voorzieningen, zodat iedereen aan het maatschappelijk verkeer deel kan nemen. Eenvoudige indicaties voeren we zelf uit. Complexe indicaties besteden we uit aan CIZ. We onderzoeken of het mogelijk is om een procedure te ontwikkelen die uitgaat van indicatiestelling aan de basis (indicatie van huisarts, specialist, zorgaanbieder). Hierbij kijken we tevens hoe en tot welk bedrag een indicatievrije zone kan worden uitgevoerd. Een eigen bijdrage geldt voorlopig alleen bij de voorziening hulp bij het huishouden.

Een aantal zaken moet nog worden uitgewerkt in een jaarlijks vast te stellen Besluit Maatschappelijke Ondersteuning Emmen (BMO Emmen). In het najaar van 2007 beginnen we met de herindicaties bij klanten, die tot nu toe onder de overgangsregeling hulp bij het huishouden vielen. Volgend jaar houden we een klanttevredenheidsonderzoek.

Vanaf 2008 nemen we ieder jaar onze beleidsuitgangspunten en de uitvoeringspraktijk onder de loep. We ontwikkelen een evenwichtig kwaliteits-, handavings- en controlesysteem. In 2009 bekijken we of we nader kunnen samenwerken met de omliggende gemeenten.

4E Maatschappelijke opvang (prestatievelden 7, 8 en 9)

Prestatieveld 7: Maatschappelijk opvang, waaronder de verslavingszorg

In het gebied van de gemeenten Emmen, Coevorden en Borger-Odoorn is Emmen centrumgemeente voor maatschappelijke opvang en verslavingszorg. Voor de vrouwenopvang is Emmen centrumgemeente voor de hele provincie Drenthe. De middelen hiervoor komen van het rijk in de Brede Doeluitkering Sociaal, Integratie en Veiligheid.

Maatschappelijke opvang richt zich op Preventie, Opvang (asiel en handhaving) en Herstel. Op dit moment werken we aan nieuw beleid op het terrein van maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en verslavingsbeleid. Dit is nodig omdat er de laatste jaren veel is veranderd op dit terrein. Bovendien wordt het budget voor maatschappelijke opvang met ingang van 2008 ongeveer 70% gekort en valt vanaf 2007 ook de verslavingszorg onder dit budget. Gedegen onderzoek naar het vóórkomen van dak- en thuisloosheid en verslaving in Emmen is – ter onderbouwing van ons beleid – gewenst.

Prioriteiten en activiteiten:

- Ø Om dakloosheid te voorkomen, is een systematische aanpak van vroegsignalering essentieel. We maken sluitende afspraken tussen de gemeente Emmen, woningcorporaties, nutsbedrijven, het maatschappelijk werk en de instellingen voor hulpverlening.
- Ø Er wordt een op preventie gerichte aanpak ingezet op alle scholen in de gemeente Emmen,. We ontwikkelen een vroegsignaleringssysteem op het gebied van verslaving. Samen met de regiopolitie gaan we zoeken naar effectieve methodes om het alcoholgebruik van jongeren in het verkeer terug te dringen.
- Ø Crisisopvang en vrouwenopvang moeten uit elkaar getrokken worden. Voor de Vrouwenopvang moet provinciaal nieuw beleid worden geformuleerd, in samenhang met de

beleidsontwikkelingen in de maatschappelijke opvang en huiselijk geweld en het Stedelijk Kompas.

- Ø We gaan een laagdrempelige inloopvoorziening voor dak- en thuislozen realiseren.
- Ø We onderzoeken of en hoe we de stichting Buurtsupport in kunnen zetten bij de dagbesteding van specifieke doelgroepen. Verder willen we de samenwerking tussen Buurtsupport, de VNN en de GGZ, versterken, zodat er in de dagbesteding ook voldoende specifieke specialistische kennis aanwezig is over de omgang met deze doelgroep, die vaak bijzondere eisen stelt.
- Ø We willen in Emmen de doorstroming in de maatschappelijke opvang en de vrouwenopvang krachtig bevorderen. Gemeente, instellingen en woningcorporaties zorgen samen voor voldoende woningen, geschikt voor begeleid (groeps)wonen tot (begeleid) zelfstandig wonen. Spreiding blijft een belangrijk criterium voor eventueel vergunningverlening. We willen dit meenemen in de afspraken die we met de corporaties maken.
- Ø De arbeidsreïntegratieladder loopt van bezigheidstherapie tot en met betaalde arbeid. Voor ieder traject streven we naar het individueel hoogst haalbare resultaat. De gemeente zet reïntegratiemiddelen in voor iedereen waarvoor maatschappelijke opvangmiddelen worden besteed. Deelname is niet vrijblijvend (sanctie: korting op de uitkering).

De toekomstvisie van Emmen en Assen, *Samen Redzaam* (2006), is vertaald in een aantal uitgangspunten en voorgenomen activiteiten. We zetten de beschikbare middelen in de toekomst meer op preventie en nazorg in. Er wordt meer vraaggericht samengewerkt door *alle* partners. We leveren een basisaanbod MO/VO te zijn voor iedereen in Drenthe. We brengen de aard en omvang van de doelgroepen (problematiek, zorgbehoefte en geografische spreiding) in kaart.

Samen met de gemeenten Groningen, Leeuwarden en Assen stellen we een Noordelijk Kompas op, waarin de Noordelijke Koers op de terreinen van maatschappelijke opvang, OGGz, vrouwenopvang, crisisopvang en verslavingsbeleid wordt vormgegeven. Hiermee willen we in aanmerking komen voor het predikaat 'Stedelijk Kompas' en van het rijk de beschikking krijgen over de noodzakelijke aanvullende Awbz-voorzieningen.

Prestatieveld 8: De OGGz (Openbare Geestelijke Gezondheidszorg).

Regionale beleidsontwikkeling OGGz is voor centrumgemeenten nieuw en er is derhalve geen sprake is van vastgesteld bestaand beleid. Lokaal is er in Emmen een samenwerkingsverband tussen betrokken hulpverlenings- en opvanginstellingen, woningcorporaties, politie en gemeente opgezet, bestaande uit een stuurgroep en een uitvoeringsoverleg. Het doel van de samenwerking is o.a. om mensen te bereiken, die zich niet of nauwelijks kunnen handhaven in de samenleving en hen de meest noodzakelijke zorg te bieden en om overlast door onaangepast gedrag te voorkomen.

De samenwerking met het Zorgkantoor moet ertoe leiden, dat zorgaanbieders gemeenschappelijk en in elk geval consistent worden aangestuurd. Door de intensivering van de toeleidingsfunctie van de GGZ en verslavingszorg verwachten wij, dat meer mensen zullen worden bereikt en vervolgens worden geïndiceerd voor AWBZ-gefinancierde zorg.

De centrumgemeenten Assen en Emmen vragen de GGD om ook in 2007 de ondersteuningsstructuur te beheren en verder te ontwikkelen. De centrumgemeenten Assen en Emmen zijn bereid om zowel het meldpunt als de ondersteuningsstructuur (voor zover ondergebracht bij de GGD), te financieren uit het OGGz-budget. Daarnaast reserveren beide centrumgemeenten middelen voor het aanschaffen en invoeren van een cliëntregistratie- en volgsysteem.

Het (provinciale) OGGz meldpunt moet bekender worden bij de inwoners en betrokken organisaties in Emmen. De gemeente gaat zorgen voor goed foldermateriaal, publicaties en duidelijke communicatie over de doelstellingen van de OGGz.

Prestatieveld 9: Aanpak huiselijk geweld

Sinds 2005 is er een regiegroep Huiselijk Geweld in Drenthe. In de regiegroep zijn Politie, Justitie en hulpverleningsorganisaties (o.a. algemeen maatschappelijk werk, Advies- en Meldpunt Kinderenmishandeling, Ambulante forensische psychiatrie, Crisisopvang, Slachtofferhulp en Reclassering). De regiegroep wordt voorgezeten door de VDG portefeuillehouder veiligheid. Ook ouderenmishandeling valt onder huiselijk geweld.

Met behulp van een stimuleringsbijdrage van het rijk ontwikkelde de GGD Drenthe het Meldpunt Huiselijk Geweld Drenthe, dat in 2006 van start ging. Het Meldpunt heeft ook een taak op het gebied van registratie, PR en voorlichting, het signaleren van lacunes in het hulpaanbod, afstemming tussen organisaties en deskundigheid met betrekking tot huiselijk geweld.

Eind 2008 is op bestuurlijk niveau o.m. de regie van centrumgemeente en gemeenten geregeld en geborgd. De aanpak van huiselijk geweld en het Meldpunt Huiselijk Geweld worden structureel gefinancierd. Er is één plek waar burgers en professionals terecht kunnen voor melding, advies en verwijzing van huiselijk geweld. Er is aandacht voor de veiligheid van het slachtoffer bij politie en hulpverleningsorganisaties. Er is sprake van een sluitende keten van hulpverlening en justitieel beleid en het maatschappelijk werk heeft voldoende capaciteit voor het uitvoeren van de het eerste hulp traject.

Hoofdstuk 5 Organisatie en middelen

In 2008 houden we een klanttevredenheidsonderzoek. Dit zal meer specifieke informatie leveren over de tevredenheid van de burgers over de uitvoering van de individuele verstrekkingen. We onderzoeken of het werken met klantenpanels een toegevoegde waarde kan hebben. Vanaf 2008 ontwikkelt de gemeente een evenwichtig kwaliteitssysteem. Dit systeem doet zoveel mogelijk recht aan een sociaal en doelmatig verstrekkingenbeleid. Bovendien ontwikkelen we een evenwichtig (integrale controle versus steekproefsgewijze controle) handhavings- en controlesysteem.

Hoofdstuk 6 Jaarplannen als onderdeel van de Programmabegroting.

De Wmo krijgt een aparte paragraaf in de jaarlijkse Programmabegroting. De politieke doelstellingen worden opgenomen in de verschillende programma's van de Programmabegroting. In 2008/2009 ligt de nadruk op de volgende thema's:

- Ø De verdere implementatie van de werkmethode Emmen Revisited
- Ø Meer bijstandsgerechtigden aan de slag via participatiebanen
- Ø Realiseren van een Centrum voor Jeugd en Gezin
- Ø Verder ontwikkelen van de informatie/advies functie en cliëntondersteuning
- Ø Verder vormgeven van het beleid voor mantelzorg en vrijwillige inzet, maatschappelijke opvang, verslavingszorg en de OGGz
- Ø Pilot rolstoel- en een scootmobielpool (2008)
- Ø Evalueren beleidsuitgangspunten en de uitvoeringspraktijk van indicatiestelling van hulp bij het huishouden. We bekijken of we een procedure van indicatiestelling aan de basis (indicatie van huisarts, specialist, zorgaanbieder) en een indicatievrije zone ontwikkelen.
- Ø Allochtone ouderen (65 jaar en ouder). We willen in beeld hebben of zij in voldoende mate mee (kunnen) doen aan de samenleving.